

חדשות ועדכונים כלכליים מהעולם

המחלקה למחקר כלכלי, התאחדות התעשיינים בישראל
פברואר 2023

התאחדות
התעשיינים
בישראל

תמצית המצב הכלכלי בעולם

בנקים מרכזיים בעולם ממשיכים להילחם באינפלציה באמצעות מדיניות מוניטארית הדוקה

מדד מנהלי הרכש בישראל עולה בחדות בחודש דצמבר ומעיד על התרחבות

עליית האינפלציה בישראל במגמת האצה והגיעה לרמה של 5.3% בדצמבר 2022, אך עדיין נמוכה באופן משמעותי ביחס למדינות אחרות בעולם

עלויות המשלוח ירדו באופן דרמטי מאז השיא שלהן בשנת 2021, ומתקרבות לרמות שהיו בתחילת 2020, לפני המגפה

הפורום הכלכלי העולמי בדאבוס טוען כי יוקר המחיה יהיה הסיכון החמור ביותר במהלך השנתיים הקרובות, וכשל פעולה אקלימי יהיה הסיכון החמור ביותר בעשור הקרוב

מחירי המתכות היקרות נמצאים בעליה, אך עדיין נמוכים ביחס לרמות השיא במרץ 2022

מדד מנהלי הרכש – התכווצות הפעילות התעשייתית העולמית

מדד מנהלי הרכש בתעשייה ברחבי העולם

דצמבר 2022

צמיחה ← נסיגה →

הפעילות הכלכלית בעולם ממשיכה להתמתן על רקע האינפלציה הגבוהה והעלאות הריבית, משבר האנרגיה באירופה וההאטה בסין.

מדד מנהלי הרכש **העולמי** בתעשייה רשם ירידה של 0.1 נקודות, ועמד בחודש דצמבר 2022 על 48.7 נקודות, ערך אשר משקף התכווצות בייצור הגלובלי. זהו החודש הרביעי ברציפות בו המדד מצביע על התכווצות, לאחר 26 חודשים רצופים של התרחבות (החל מיוני 2020). מדובר בסימן למיתון אפשרי לאחר הצמיחה בעולם לאורך שנת 2021 והיציאה ממשבר הקורונה.

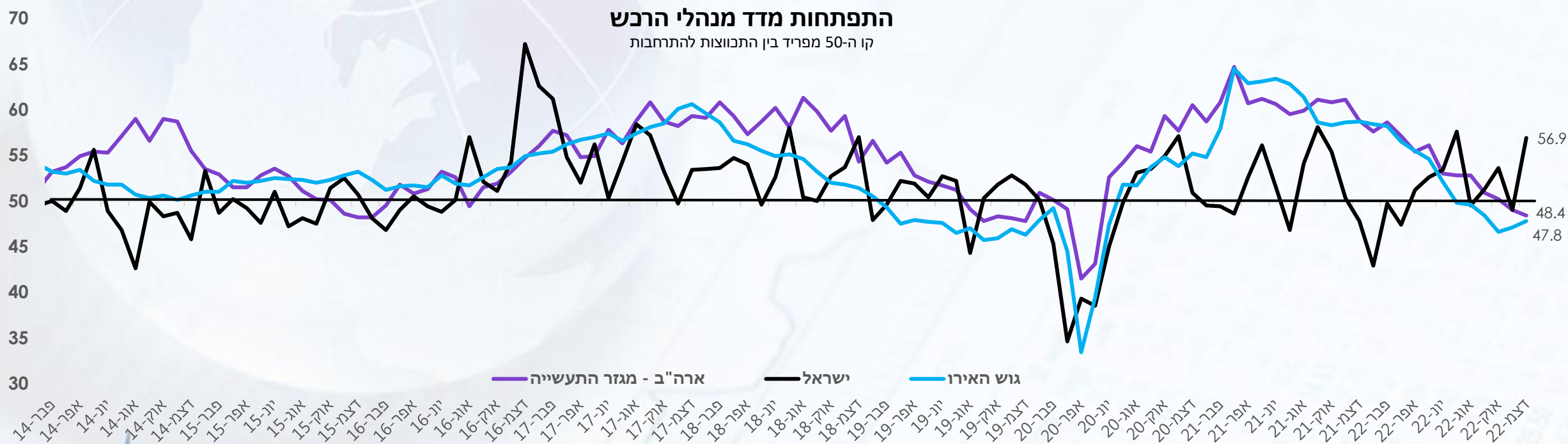
המדד בישראל מציג את השינוי החודשי הגבוה ביותר עם עליה של 7.9 ומעיד על התרחבות כלכלית.

מקור: בנק הפועלים, MARKIT, ISM

מדד מנהלי הרכש – מגמות בארה"ב, אירופה וישראל

מדד מנהלי הרכש הישראלי רשם עליה של 7.9 נקודות בדצמבר והגיע לרמה של 56.9, עליה אשר מצביעה על התרחבות הפעילות התעשייתית הישראלית. מדובר בעליה חריגה ביחס לעולם וביחס לתקופה האחרונה. מדד גוש האירו רשם עלייה של 0.7 נקודות אך נשאר מתחת לקו ה-50 ולכן עדיין מציג התכווצות. משמע, חלה האטה בקצב ההתכווצות. מנגד, מדד מנהלי הרכש בארה"ב רשם ירידה של כ-0.6 נקודות, והפעילות התעשייתית שם מתכווצת כבר חודשיים רצופים.

מדדי המחירים לצרכן בישראל ובעולם

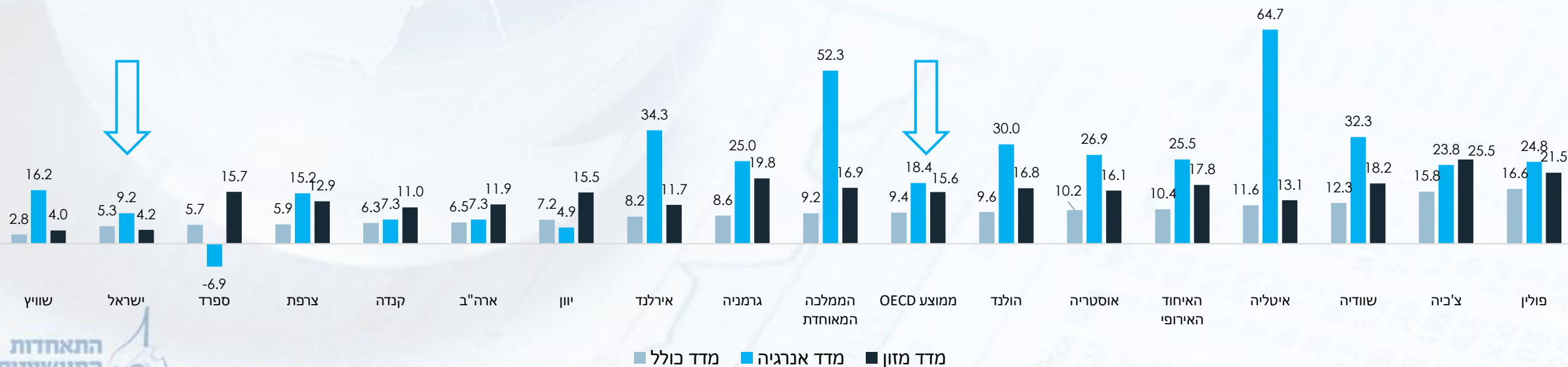
מדדי המחירים בעולם ממשיכים לעלות, ומתבלט ביניהם מדד מחירי האנרגיה אשר עלה משמעותית מאז תחילת המלחמה בין רוסיה לאוקראינה. ניכרות השפעות צמצום אספקת הגז הטבעי מצד רוסיה, והסנקציות האירופיות על יבוא נפט ופחם ממנה.

אף שהאינפלציה המקומית נמצאת מעל יעד יציבות המחירים של בנק ישראל, בהשוואה בינלאומית, האינפלציה בישראל הינה נמוכה באופן משמעותי ביחס לרוב המדינות הנסקרות.

השינוי במדד הכללי בישראל עמד על 5.3% בחודש דצמבר 2022 (לעומת דצמבר 2021), בעוד שהשינוי הממוצע ב-OECD כמעט כפול: 9.4%. מדד המחירים לצרכן במזון נמוך פי 4 כמעט, עם 4.2% בישראל לעומת 15.6% ב-OECD, ומדד מחירי האנרגיה נמוך פי 2, עם עלייה של 9.2% בישראל לעומת 18.4% בממוצע ה-OECD.

לפי תחזית ה-Economist, האינפלציה העולמית הגיעה לשיא ב-2022 עם 9.3% ומכאן תרד לרמות של כ-6.3% ב-2023 ו-4% ב-2024.

קצב שינוי מדדים - מדד כולל, מדד אנרגיה ומדד מזון
דצמבר 2022 לעומת דצמבר 2021 (%)

שערי ריבית: המשך העלאת הריבית ברחבי העולם

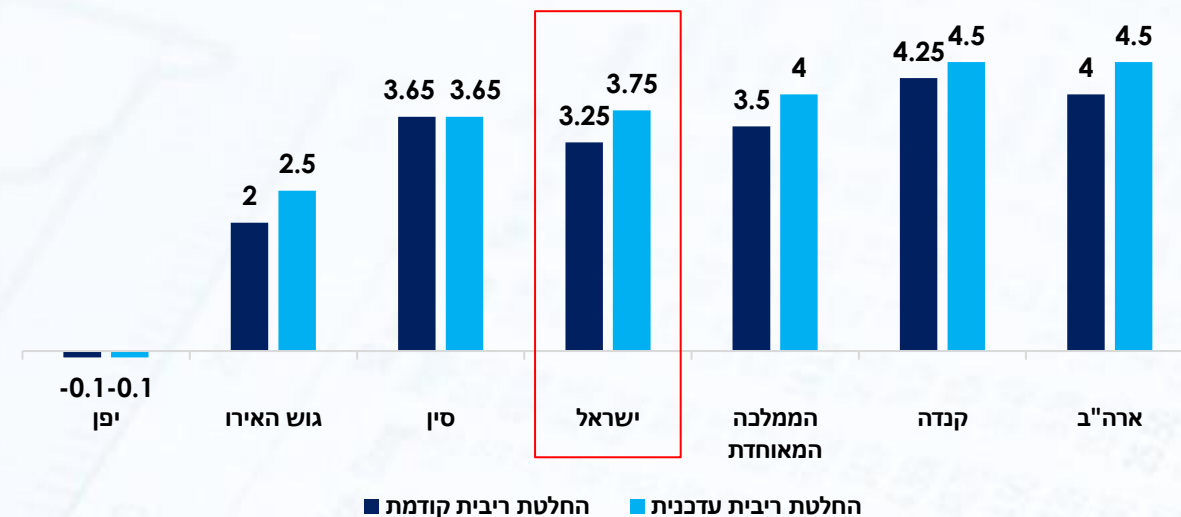

ישראל – בחודש ינואר העלה בנק ישראל את הריבית בפעם השביעית ב-0.5 נקודות אחוז לרמה של 3.75%. לפי תחזיות של גופים כלכליים בישראל, הבנק צפוי להעלות את הריבית בעוד רבע אחוז לרמה של 4.0% ולהישאר ברמה זו (terminal rate), אך תתכן אפשרות של רמה גבוהה יותר, בעיקר במקרה בו אכן הממשלה החדשה תנקוט במדיניות פסקאלית מרחיבה. החלטת הריבית הבאה תתרחש ב-20 לפברואר.

גוש האירו – הבנק המרכזי של אירופה העלה את הריבית (Deposit facility) בפברואר ב-0.5 נקודות אחוז לרמה של 2.5% על רקע האינפלציה הגבוהה ביבשת שכבר חצתה את ה-10% בנובמבר ובדצמבר. חרף הבחירה בהעלאה של 0.5 ולא של 0.75 נקודות אחוז, נגידת הבנק מסרה שרמת הריבית תעלה משמעותית בעתיד על מנת לרסן את האינפלציה.

ארה"ב – הבנק המרכזי של ארצות הברית העלה את הריבית ב-0.5 נקודות אחוז לרמה של 4.5-4.75%, ועדכן את תחזית הריבית ל-5.1% עד לסוף 2023, מעל התחזית הקודמת מספטמבר (4.6%). בנוסף, רוב חברי הוועדה המוניטרית צופים ירידת ריבית ב-2024.

ריביות בנקים מרכזיים בעולם

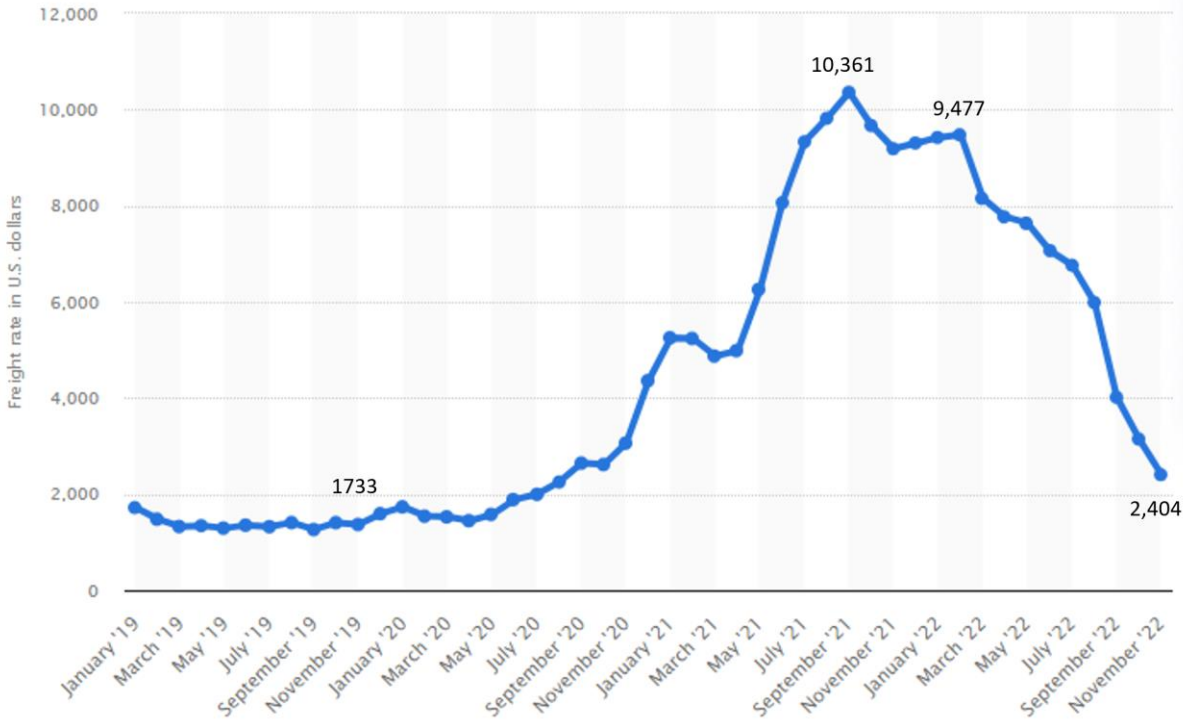
מדינה	החלטה אחרונה	ריבית נוכחית
ארה"ב	העלאה של 0.5%	4.5%
קנדה	העלאה של 0.25%	4.5%
ישראל	העלאה של 0.5%	3.75%
סין	ללא שינוי בהודעה האחרונה	3.65%
הממלכה המאוחדת	העלאה של 0.5%	4%
גוש האירו	העלאה של 0.5%	2.5%
יפן	ללא שינוי מאז 2016	-0.1%

שינויים בעלויות המשלוח בעולם

תעריפי הובלה עולמיים (FBX) בשנים האחרונות

תעריף הובלה, דולרים

עלויות המשלוח ירדו באופן דרמטי מאז השיא שלהן בשנת 2021, ומתקרבות לרמות של תחילת 2020, לפני המגפה. מדד Freightos Baltic (FBX), אמת מידה לתעריפי הובלה עולמיים, ירד ב-80% מהשיא שלו. עלויות המשלוח משפיעות על הכלכלה העולמית, ומחקר של קרן המטבע הבינלאומית אף הראה שכאשר תעריפי ההובלה מוכפלים, האינפלציה עולה ב-0.7%.

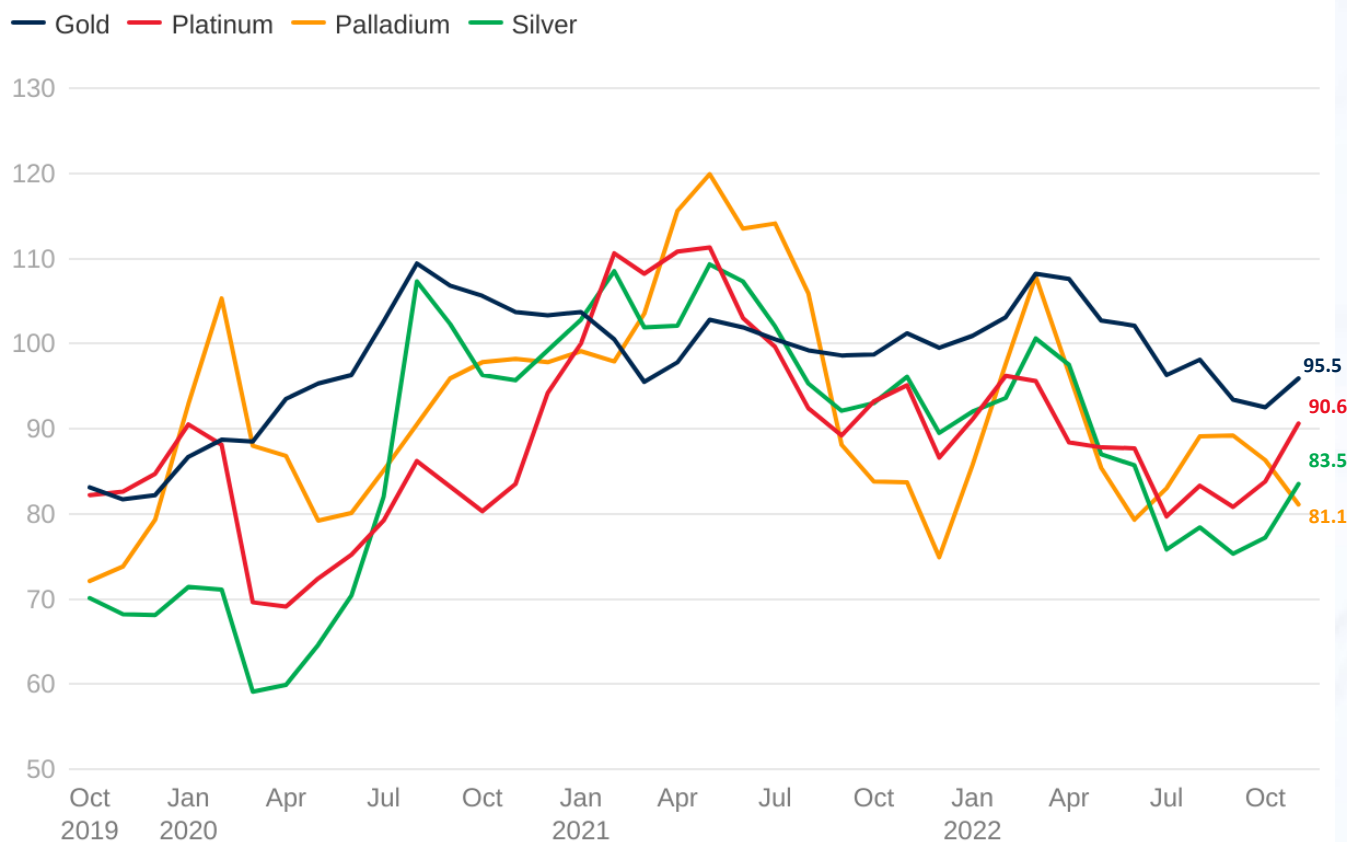
נשים לב שהמחיר העדכני ביותר, \$2,404 למכולה, עדיין גבוה מהמחיר שהיה לפני תחילת מגפת הקורונה – \$1,733. כלומר, עליה נומינלית של 38%.

מחירי מתכות יקרות: מבט על הגורמים המשפיעים בשנת 2023

מחיר מתכות יקרות

בדולרים

מחירי המתכות היקרות בעליה בחודשים האחרונים, אך עדיין לא מתקרבים לשיא אליו הגיעו במרץ 2022. רמתה הגבוהה של הריבית בשנה האחרונה וחוזקו של הדולר החלישו את הביקוש לנכסי מקלט בטוח (דרישה לנכס פיננסי הנתפס כמחסן בטוח ומאובטח של ערך בתקופות של אי ודאות כלכלית או פוליטית), אך רכישות של בנקים מרכזיים סייעו לפצות על גורמים אלה.

מחירי הכסף ירדו גם בעקבות ביקוש נמוך בתעשייה. מנגד, מחירי הפלטינה עלו עקב עלייה בביקוש לחלקי רכב ובעיות בשרשרת האספקה.

בשנת 2023, מחירי המתכות היקרות יהיו תלויים במצב הכלכלי. מדיניות מוניטרית הדוקה בשל אינפלציה עשויה להוריד מחירים, אך ירידת ריבית או מתחים פוליטיים עשויים להעלות אותם. מחירי הפלדיום, שהושפעו מחששות מהפסקות האספקה, התייצבו עקב המשך האספקה של חברת נורילסק-ניקל הרוסית.

עשרת הסיכונים הגדולים ביותר על פי הפורום הכלכלי העולמי

בתאריכים 16-20 בינואר 2023 התקיים הפורום הכלכלי העולמי בדאבוס. במסגרת הפורום פורסם דו"ח הסיכונים הגלובלי לשנת 2023. ממנו עולים מספר ממצאים.

ראשית, השנים 2020-2022 מהוות תקופה מיוחדת בהיסטוריה, כאשר מגפת הקורונה ואחריה המלחמה באוקראינה גורמות לאתגרים והתמודדויות חדשים בתחומי המזון והאנרגיה. שנית, העולם מתמודד כיום עם שילוב של סיכונים ישנים וחדשים, כולל אינפלציה, בריחת הון ואיום של מלחמה גרעינית, יחד עם רמות חובות של מדינות לא בנות קיימא, צמיחה נמוכה ולחץ של שינויי אקלים.

לבסוף, הממצאים מצביעים על כך שיוקר המחיה יהיה הסיכון החמור ביותר במהלך השנתיים הקרובות, בעוד שכשל פעולה אקלימית יגיע למקום הראשון בראייה לעשור קדימה. הדו"ח גם מדגיש שקיפאון כלכלי ומתיחות גיאופוליטית יתרמו למצוקת חובות נרחבת של מדינות, בעוד שלוחמה כלכלית תגביר את הסיכון לסכסוכים מרובי תחומים.

בדבר הסברים והבהרות ניתן לפנות לצוות המחלקה למחקר כלכלי

אלה גורביץ', מנהלת המחלקה למחקר כלכלי

ellag@industry.org.il

03-5198810

טל לייבזון, כלכלן המחלקה

talleibson@industry.org.il

פלג סהר, כלכלן המחלקה

pelegs@industry.org.il